

3. Stvaranje lokalne akcijske grupe – LAG-a u cilju jačanja upravljanja na lokalnoj razini, a u čije djelovanje su ravnopravno uključeni predstavnici sva tri sektora koji zajedno rade na implementaciji lokalne strategije razvoja.

4. Lokalni plan djelovanja putem izrada lokalne razvojne strategije: lokalni sudionici sami predlažu ciljeve i aktivnosti preko kojih odabiru projekte koji su u skladu s odabranim ciljevima.

5. Stvaranje lokalnih partnerstava i javno-privatnih partnerstava: LEADER potiče lokalne sudionike da djeluju u partnerskim odnosima dolazeći do zajedničkih ciljeva. Osim toga, potiče se, u zajedničkoj aktivnosti suradnja i partnerstvo dvaju ili više ruralnih područja.

6. Projekti inovativnog karaktera koji povezuju sektore – međusektorski projekti

7. Financiranje iz više izvora – najčešće jedan izvor nije dovoljan za djelovanje LAG-a pa je provedbu projekata nužno kombinirati iz više izvora financiranja.

foto: Špoljar Branko

Zašto - se uključiti u rad LAG-a?

Osnovni cilj ruralnog razvoja jest zadržavanje stanovnika na ruralnom području kako bi sam prostor bio održiv. LAG ima na raspolaganju brojne mogućnosti kojima može direktno doprinijeti: poboljšanju uvjeta života lokalnog stanovništva, osiguravanju prihoda i općenito boljitku stanovnika ruralnog područja. Lokalno stanovništvo pak najbolje zna koje su prednosti i nedostaci određenog područja, znat će odrediti svoje prioritete ciljeve i aktivnosti za LRS svog LAG-a.

Dobrim povezivanjem i umrežavanjem lokalnih sudionika, što je osnovna uloga LAG-a, lakše se rješavaju problemi i postižu se bolji rezultati.

Nemojte biti pasivni promatrač!

Uključite se i budite sudionik i svjedok procesa ruralnog razvoja u svojoj zajednici.

LEADER

Inicijativa lokalne zajednice na ruralnom prostoru

LAG

Lokalna akcijska grupa za provođenje inicijative lokalne zajednice na ruralnom prostoru

Ljubica Kravarščan, dipl. ing. agr.
viša stručna savjetnica

www.savjetodavna.hr

LEADER u razdoblju 2014.-2020.

LEADER u novom programskom razdoblju u EU dobiva još više na značenju pa tako i u RH gdje mu se preko LAG-ova pruža jedna od vodećih uloga u provedbi mjera ruralnog razvoja. Rad LAG-a bit će sufinanciran iz mjera ruralnog razvoja RH. Osim toga, LAG će iz fonda za ruralni razvoj RH dobiti određeni iznos sredstava za financiranje lokalnih projekata na polju ruralnog razvoja, koji su u skladu sa LRS LAG-a.

LEADER (Liaison Entre Actions de Developpement de l'Economie Rurale) inicijativa je lokalne zajednice na ruralnom prostoru koja se provodi preko LAG-a.

Povijest LEADER-a

Reformom strukturnih fondova 1987. godine uveden je koncept "Inicijativa zajednice" – koji je omogućio EU Komisiji osiguranje posebnih sredstava za mjere od posebnog interesa za Zajednicu – između ostalih i za inicijativu LEADER koja je pokrenuta 1991. godine.

Ruralni prostor

Nema jasne zemljopisne podjele ruralnih područja niti opisa/definicije ruralnog stanovništva. Ruralni prostor možemo smjestiti unutar univerzalnih obilježja ruralnog područja (prema Ashley i Maxwell, 2001.) a to su:

- prostor gdje ljudske naseobine i infrastruktura zaposjedaju manji dio krajolika
- prirodni okoliš obilježavaju livade, šume, planine ili pustinje
- manja naselja (prosječno od 5-10.000 stanovnika)
- prostori u kojima većina ljudi radi na obiteljskim domaćinstvima
- cijena zemljišta je relativno niža
- mjesta gdje gospodarske aktivnosti opterećuju povećani troškovi, prvenstveno uvjetovani udaljenošću od gradova i neadekvatnom infrastrukturom

Prema obilježjima ruralnog područja u Republici Hrvatskoj:

- 91,6 % od ukupnog prostora RH nalazi se na ruralnom području
- 88,7 % naselja nalazi se na ruralnom području
- 47,6 % stanovnika RH živi na ruralnom području

foto: Špoljar Branko

Lokalni (ruralni) razvoj

Lokalni razvoj, participacijski/sudjelujući je proces putem kojeg sudionici u svojim zajednicama rade zajedno s ciljem stvaranja boljih uvjeta za ekonomski razvoj, stvaranje radnih mjesta, društveni napredak, uz brigu o zaštiti okoliša što jednostavno rečeno znači -održivi razvoj. Sudionici lokalnog razvoja dio su: javnog (gradovi, općine), gospodarskog (poduzeća, obrti) ili civilnog sektora (udruge, fizičke osobe).

LAG (Lokalna akcijska grupa)

LAG je udruga s jasno definiranim i zemljopisno kontinuiranim područjem koje obuhvaća najmanje dvije JLS. LAG predstavlja ruralno područje s više od 5.000, a manje od 150.000 stanovnika dok pojedino naselje u sklopu LAG-a ne smije imati više od 25.000 stanovnika. Članovi LAG-a sudionici su sva tri sektora i u ravnopravnim su odnosima.

LAG donosi vlastitu Lokalnu razvojnu strategiju (LRS) kojom određuje plan razvoja i akcijski plan kojim će ostvariti zacrtane ciljeve.

7 načela LEADER-a:

1. Pristup "odozdo prema gore" (bottom – up): LEADER iznad svega podržava i inzistira na inicijativi koja dolazi od lokalnih sudionika zajednice. To se postiže vodeći računa o ravnopravnoj i zastupljenosti lokalnih vlasti (općina, gradova), gospodarskog sektora (poduzeća, obrta) i civilnog društva (udruge, fizičke osobe, zastupljenost žena i mladih).
2. Pristup temeljen na osobitostima područja – subregionalna razina: LEADER upravo želi istaknuti posebnost nekog ruralnog područja i pružiti mogućnost financiranja projekata koji njeguju tradicijske vrijednosti a naročito očuvanje i održavanje okoliša. Brigom o očuvanju okoliša, ruralni prostor održava se sa svojim prirodnim karakteristikama a postaje i sve privlačniji ne samo za lokalno stanovništvo nego i za stanovnike urbanih (gradskih) područja što je uz zapošljavanje jedan od ciljeva LEADER programa.